

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

บัวบก (Asiatic Pennywort) ชื่อวิทยาศาสตร์ *Centella asiatica* L. (Urb.) วงศ์ Umbelliferae. ซึ่งมีชื่อเรียกทั่วไปในภาคกลางว่า บัวบก ส่วนภาคเหนือเรียกว่า ผักหนอก และภาคใต้เรียกว่า ผักแว่น (สมภพ ประธานนุรักษ์. 2539 ; อ้างถึงใน กรมป่าไม้. 2544) จัดเป็นพืชผักสมุนไพรชนิดหนึ่งคนไทยนิยมบริโภคกันมานานแล้ว โคนบรีโกคในรูปของผักสด เป็นผักเครื่องเคียงกับอาหารประเภทต่าง ๆ เช่น แกงเหลือง ก๋วยเตี๋ยว ขนมหุ้น น้ำพริก ผัดไท ถาป หรือแหมมเนือง ฯลฯ (นิจศิริ เรื่องรังษี และพยอม ต้นติววัฒน์. 2534 ; อ้างถึงใน พรรณีภา ชุมศรี. 2542) ช่วยให้ระบบย่อยอาหารทำงานดีขึ้น และให้คุณค่าที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย นอกจากนี้ใบและเถาบัวบกสามารถนำมาแปรรูปเป็นเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ เช่น น้ำบัวบก หรือใช้ผลิตยาสมุนไพร ซึ่งมีคุณสมบัติในการบำบัดรักษา เช่น สมานแผลสด แก้ฟกช้ำ รักษาแผลในกระเพาะอาหาร ยับยั้งการแบ่งตัวของเซลล์มะเร็งบางชนิด และฆ่าเชื้อแบคทีเรียซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดเชื้อหนองได้ดี (พร้อมจิต ศรีถัมภ์, รุ่งระวี เต็มศิริฤกษ์กุล, วงศ์สถิต จิวกุล และอาทร ริวไพบูลย์. 2532 ; อ้างถึงใน วิภา เจริญบุณยชาติ. 2543) นอกจากนี้บัวบกยังมีสรรพคุณในการสมานแผลสด แก้ฟกช้ำ รักษาแผลในกระเพาะอาหาร ยับยั้งการแบ่งตัวของเซลล์มะเร็งบางชนิด และฆ่าเชื้อแบคทีเรีย (อนันต์ พิริยะภัทรกิจ, ประภาพร ตั้งกิจโชติ และปิยะ เฉลิมกลิ่น. 2552)

การปลูกพืชโดยไม่ใช้ดินอย่างเดียวเป็นการปลูกพืชในวัสดุอื่น ๆ เช่นทราย กรวด หิน ขนาดต่าง ๆ หรือปลูกในวัสดุอินทรีย์บางชนิดเช่น แกลบ ขุยมะพร้าว ฟืช ขี้เถ้า หรือน้ำที่มีธาตุอาหารของพืชละลายปนอยู่ วัสดุปลูกเหล่านี้จะไม่มีดินเป็นองค์ประกอบ หรือถ้ามีก็มีเพียงเล็กน้อยเท่านั้นเพื่อเป็นแหล่งของจุลธาตุ

ในปัจจุบันระบบการปลูกพืชโดยมีดินเป็นส่วนผสมหรือไม่มีการใช้ดินหรือถ้ามีก็มีเพียงเล็กน้อยเท่านั้นยังมองไม่เห็นความจำเป็นอย่างเด่นชัด เนื่องจากยังมีพื้นที่ทางการเกษตรอย่างเพียงพอ แต่ในทางกลับกันดินที่ใช้ในทางการเกษตรกลับมีความเสื่อมสภาพอย่างรวดเร็ว อันจะส่งผลทำให้การปลูกพืชโดยมีดินเป็นส่วนผสมหรือไม่มีการใช้ดินหรือถ้ามีก็มีเพียงเล็กน้อยเท่านั้นมีความจำเป็นไปได้สูงขึ้น เช่นปัญหาที่ดินรกรากแพง ปัญหาโรคและแมลง ปัญหาที่ดินไม่เหมาะสม ดินเค็ม ดินเปรี้ยว ปัญหาการปนเปื้อนของสารเคมี เป็นต้น นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีการขยายตัวของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลทำให้มีความต้องการสินค้าทางการเกษตร ดังนั้นความเป็นไป

ได้ของระบบการปลูกพืชโดยไม่ใช้ดินในประเทศไทย จึงควรนำเอาทรัพยากรนั้น ๆ มาดัดแปลงใช้
ในระบบ เพื่อที่จะลดต้นทุนของระบบให้ต่ำลง เช่น ทดลองวัสดุเหลือใช้ต่าง ๆ เช่น แกลบ ทราษ
ฟางข้าว ขุยมะพร้าว มาใช้เป็นวัสดุปลูกทดแทน ซึ่งอาจเป็นแนวทางให้เกษตรกรนำไปทดลอง
ปฏิบัติใช้ในอนาคตได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของวัสดุปลูกบางชนิด ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของ
บัวบก
2. เพื่อศึกษาผลของปุ๋ยอินทรีย์ ต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของบัวบก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY